

Топқа бөлу

• Қай түсті таңдайсыз?

• Қызыл

• Сары

• Тоқ сары

• Жасыл

- Арсак тобы – 1 топ
- Тиридат тобы – 2 топ
- Сурен тобы – 3 топ
- Антиох тобы – 4 топ

Үй тапсырмасын сұрау:

**• *Кушан
патшалығы***

Кім тапқыр?

*Кушан
патшалығы*

1

2

3

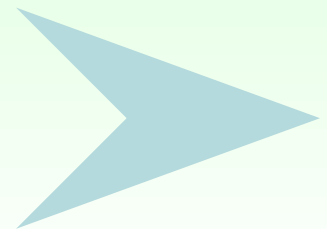
1

2

3

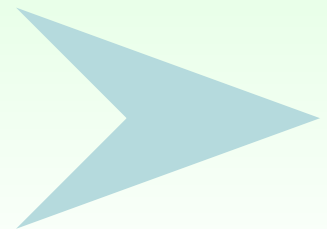
*Кушан патшалығы қай жерде
қалыптасты?*

*Кушан мемлекеті Орталық Азия аумағында
(қазіргі Өзбекстан, Қырғыстан және
Қашғария жерінде) қалыптасты.*

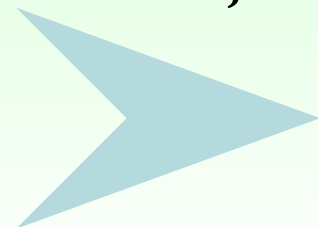
Кушан патшалығын кімдер құрған?

*Александр Македонский (Ескендір
Зұлқайнарын) мен Селевк мұрагерлерін
талқандаған көшпелі тайпалардың
ұрпақтары құрған мемлекет..*

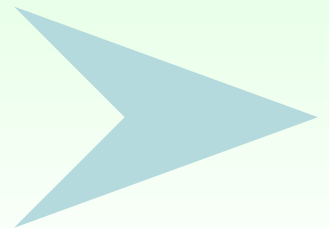
Қай мемлекеттермен терезесі тең болды?

*Кушан мемлекеті кейін Орталық және
Оңтүстік Азияның көп бөлігін жаулап алған
әлемдік империяға айналды. Рим және
Қытай мемлекеттерімен терезесі тең
тұрды.*

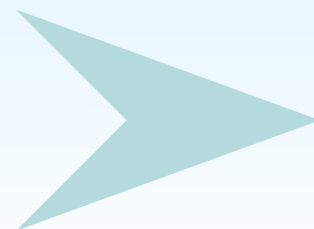
Кушан патшаларын ата?

2 Қатпыз, Қанышке.

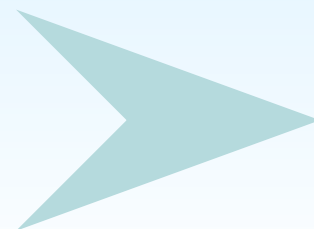
Мемлекеттің құлауына не себеп болды?

*Сасанилердің
жорықтарынан*

*Кушандық дәуірде дүниеге келіп, кең
таралған?*

Манихей діні.

Тест тапсырмалары:

- 1. Кушандық билеушілердің ішіндегі ең әйгілісі Қанышке патша елді неше жыл биледі?
 - А)22 жыл
 - Б)20 жыл
 - В)23 жыл
- 2. Индияға жорық жасап, оның солтүстігін бағындырған патша?
 - А) 2 Қатпыз
 - Б) Қанышке
 - В) Красс
- 3. Ахурамазда, Митра, Нана ол кімдер?
 - А)көсемдер
 - Б)қасиетті құдайлар
 - В)абыздар

Сабақ тақырыбы: Парфия патшалығы

Мақсаты: Парфия патшалығының құрылуы, көшпелі тайпалардың ұрпағы Арсак құрған Парфия патшалығы билеушілерінің өз шекарасын үнемі ұлғайтып отырып Римнің басқыншылық әрекетіне күйреуге соққы бергендігі туралы баяндау.

Сабақ жоспары:

1. Парфия патшалығының құрылуы
2. Парфиядағы басқару жүйесі
3. Көшпелілер және Парфия
4. Парфияның римдіктерді талқандауы.

Жаңа сабаққа көшу

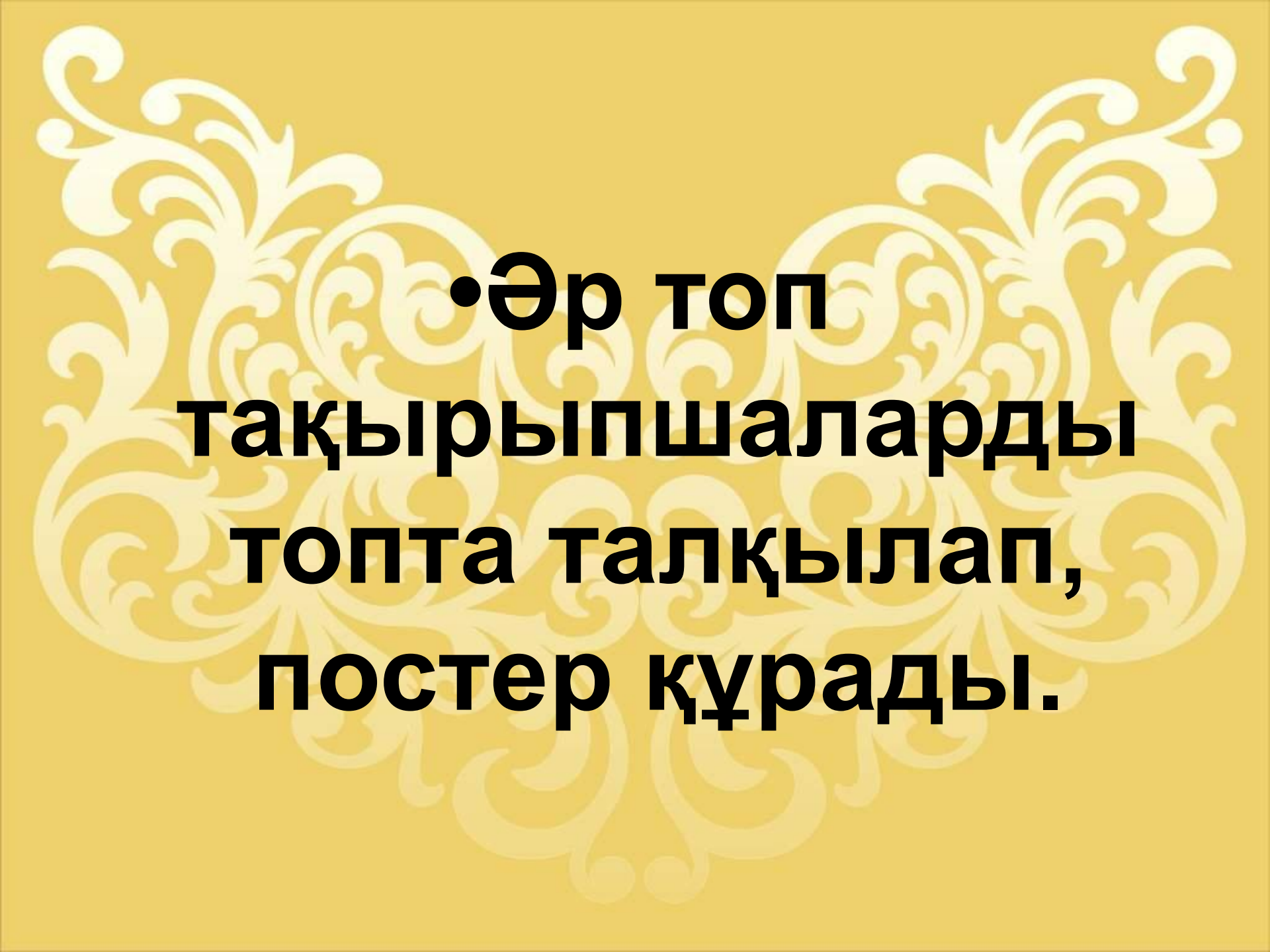
- **1 топ: Парфия патшалығының құрылуы**

2 топ: Парфиядағы басқару жүйесі

**• 3 топ: Көшпелілер
және Парфия**

4 топ: Парфияның римдіктерді талқандауы

**•Әр топ
тақырыпшаларды
топта талқылап,
постер құрады.**

1 топ:Тарихи сынақхат

Алдарыңызда тарихи сынақхатқа назар аударыңыздар. Көп нүктенің орнына оқулықтағы кілт сөздерді қойып, жазасыңдар. Әр топтың басшысы тексеріп, өз топтарыңды бағалайсыңдар.

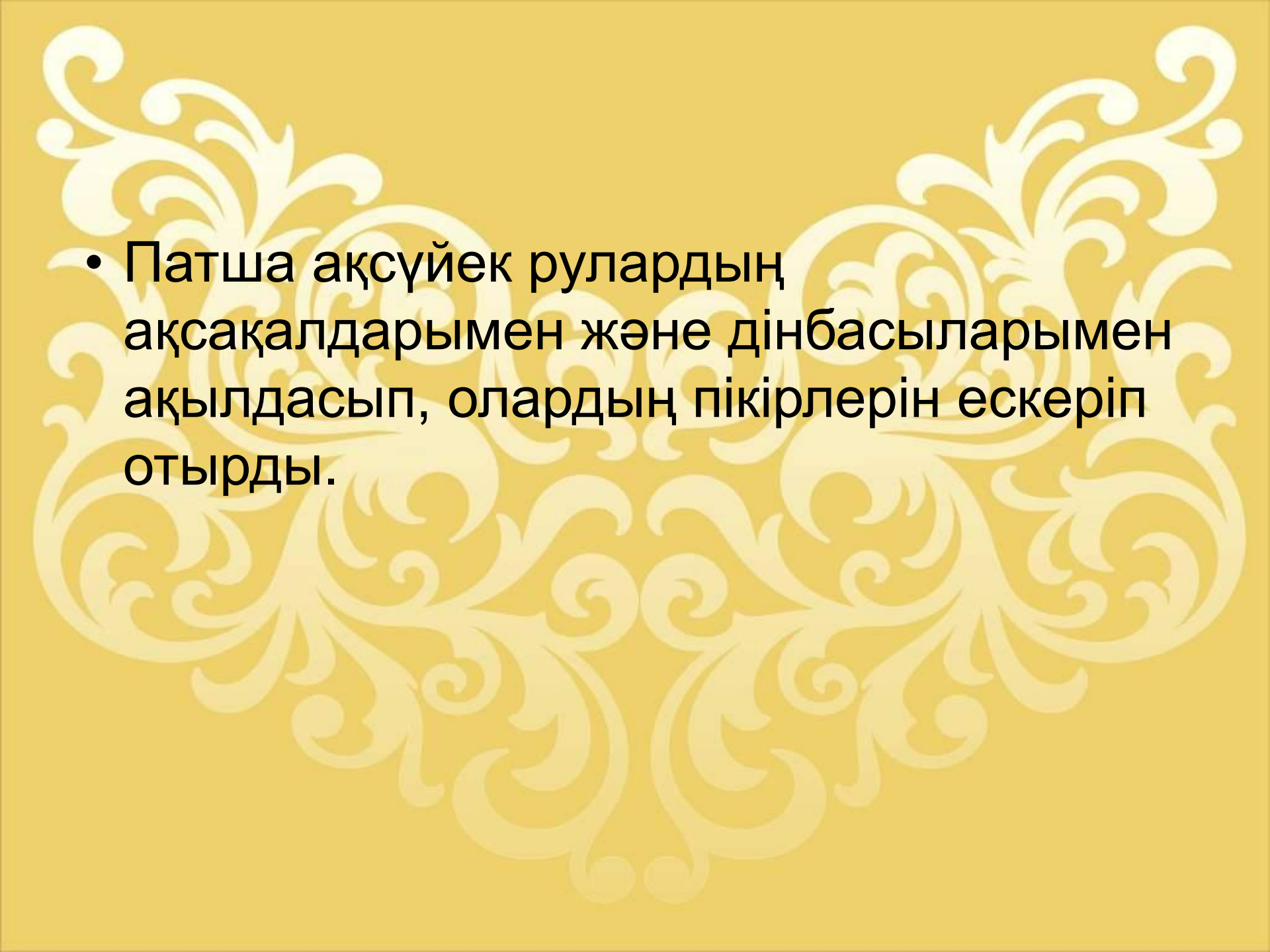
- парфиялықтар тарихында да елеулі орын алды. Парфия мемлекетінің негізін салушы.....
- Парфия әскерінің қолбасшысы кездесуге жақсылап дайындалды.
- Өзінің атақ-даңқын шығарып, беделге ие болмақ болған римдік.....б.з.б....Сирия жеріне келеді.

2 топ: (Ойлан, тап)

- Сөйтіп, өздерін мұқатпақ болған парфиялықтардан өшін алып, өз жеріне қайтты. Парфия оларға салық төлеп отыруға мәжбүр болды.

3-топ: (Тарихи домино)

- Ақсүйек патша рулардың олардың ақсақалдарымен және дінбасыларымен ақылдасып, пікірлерін отырды ескеріп.

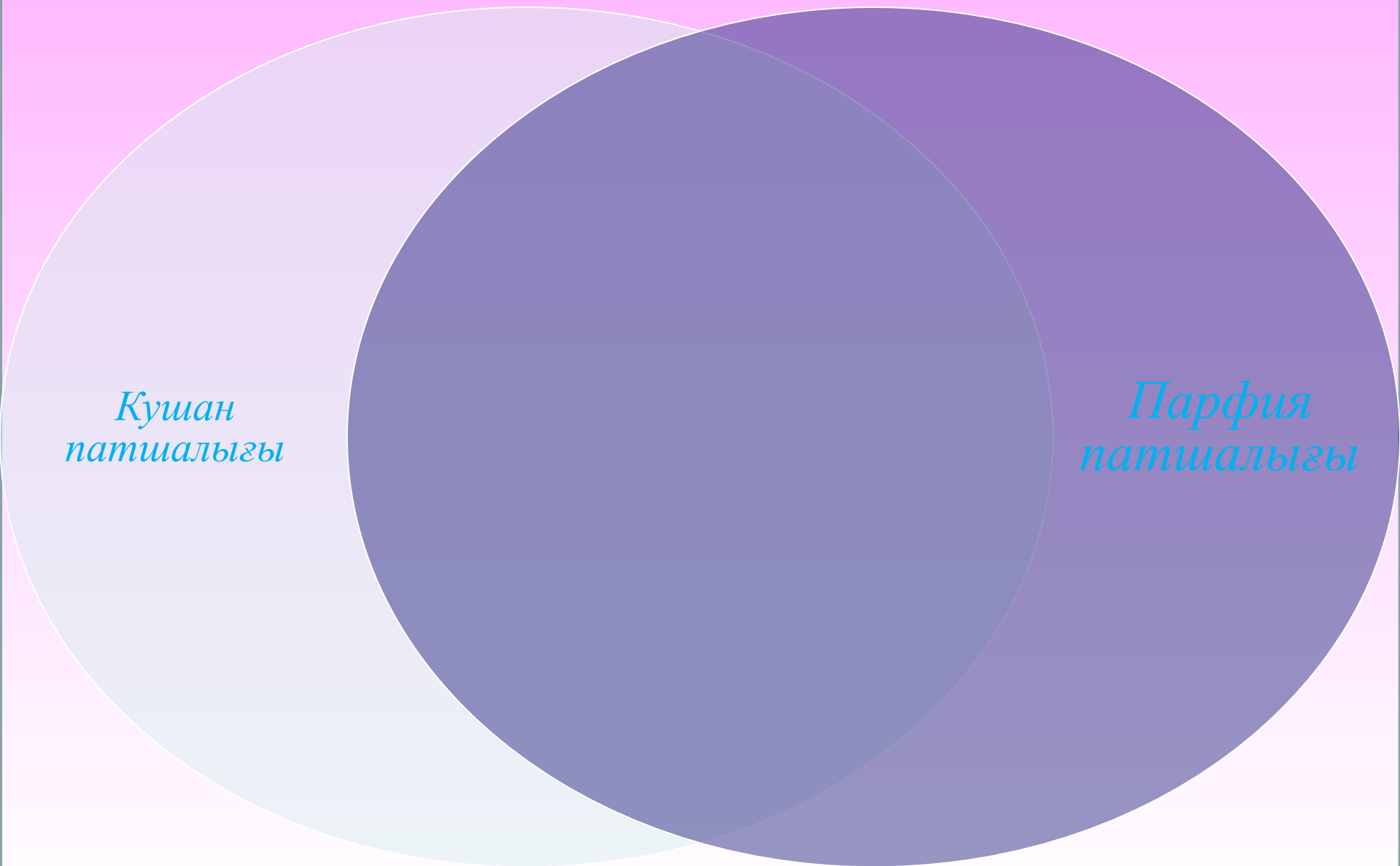
-
- Патша ақсүйек рулардың ақсақалдарымен және дінбасыларымен ақылдасып, олардың пікірлерін ескеріп отырды.

• **4-топ: «Сөзілгек» ойыны.**

- Мұғалім сөзді бастайды, әрі қарай оқушы сөзді жалғастырып кетеді.

- Біздің заманымыздан бұрынғы III ғасыр.....
- I Митридат деген билеушінің.....
- Б.з.б. 130 жылы Сирияның патшасы....
- Азияның Жерорта теңізіне жақын.....

А тобына Венн диаграммасы

Талдау.

- Парфия б. з. б III ғасырда өмір сүрген батыл, ержүрек тайпа.

- Парфия б. з. б III ғасырда өмір сүрген батыл, ержүрек тайпа.

Парфия ----- Зат есім

б. з. б III ғасырда ----- Сан есім

өмір сүрген ----- Етістек

батыл, ержүрек ----- Сын есім

тайпа. ----- Зат есімге

СИНОНИМ

В тобына:

- **Кесте толтыр**
- **Парфиядағы басқару жүйесі**

С тобы:

- Сирияның Парфияға қарсы жорығы?
- Римдіктердің Парфияға қарсы жорығы?

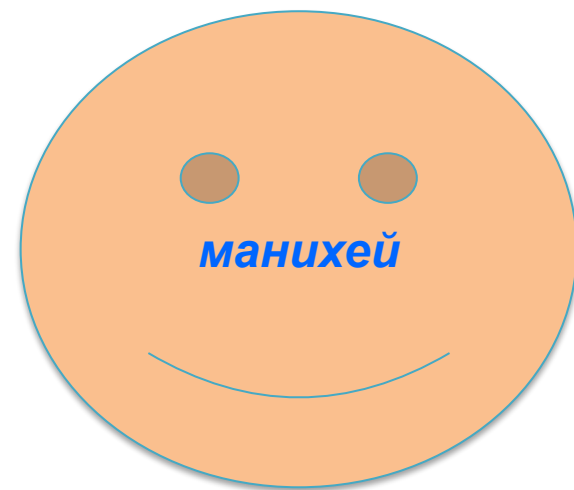
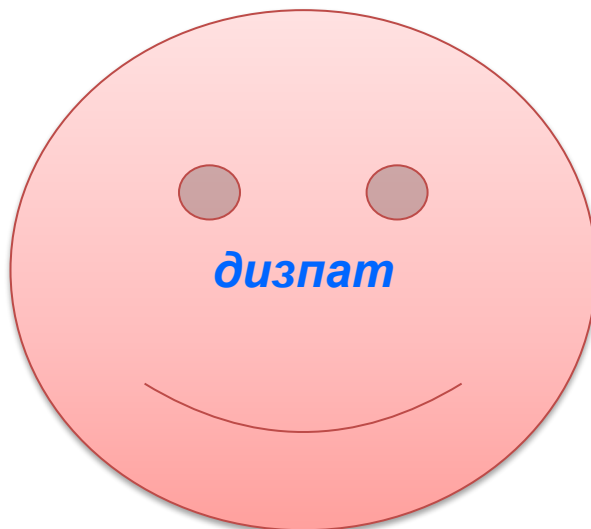
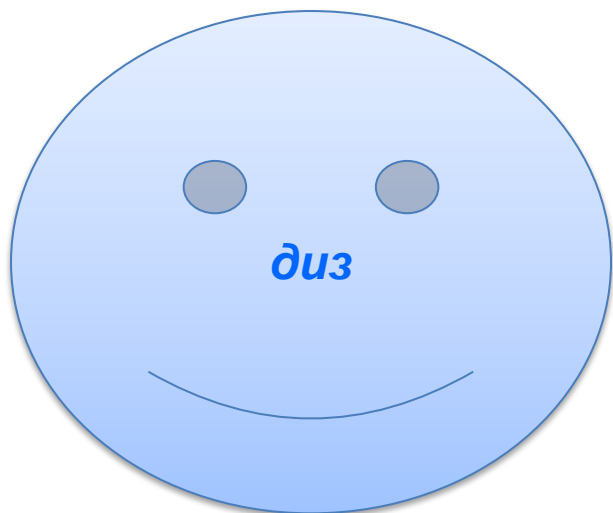
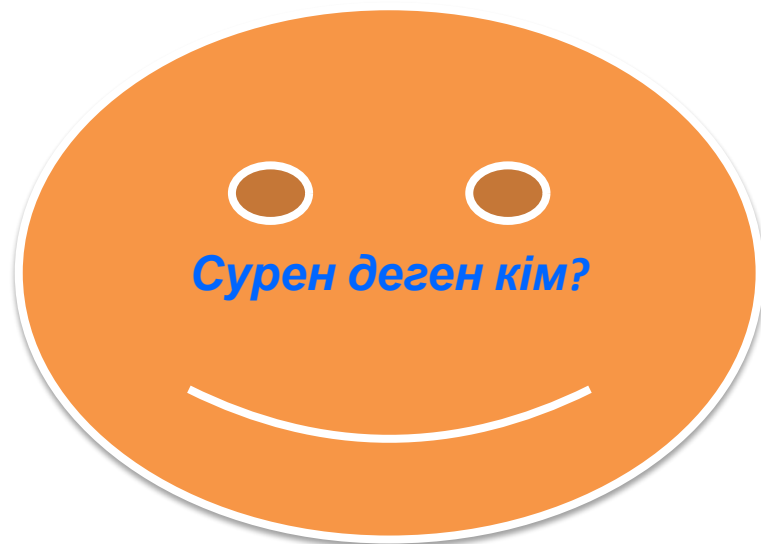
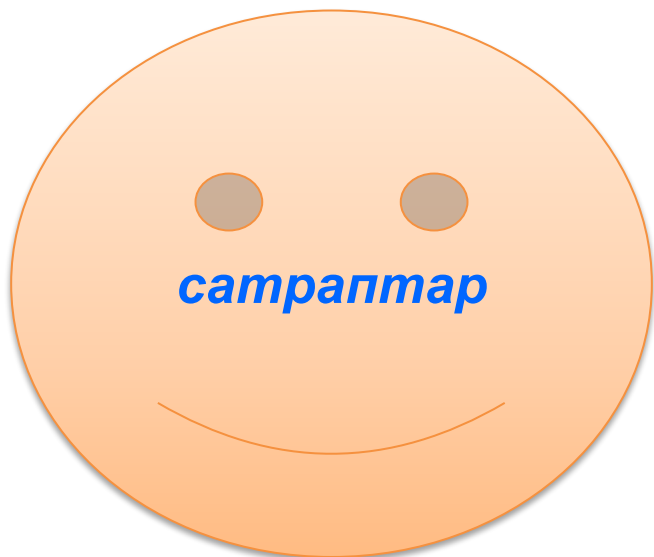
**•Кім тапқыр.
(ауызша дұрыс
таңдау тесті)**

Тест сұрақтары:

- 1. Тиридат кімнің інісі?
- А) Арсак
- Ә) II Диодот
- Б) Красс
- 2. Сирияның патшасы III Антиох Парфияға қарсы жорығын нешінші жылы жасады?
- А) б.з.б. 140 жылы
- Ә) б.з.б. 130 жылы
- Б) б.з.б. 150 жылы
- 3. Диздерді басқарушыларды кім деп атайды?
- А) дизпат
- Ә) сатраптар
- Б) соғды
- 4. Парфия мемлекетінің негізін салушы?
- А) Антиох
- Ә) Арсак
- Б) Тиридат
- 5. Римдіктер Парфияға қарсы жорығын нешінші бастады?
- А) б.з.б. 53 жылы
- Ә) б.з.б. 54 жылы
- Б) б.з.б. 55 жылы
- 6. Парфия билеушілерінің басты тірегі?
- А) діни адамдар
- Ә) әскер
- Б) ру ақсақалдары

Терминдермен жұмыс

Сандар сөйлейді

- Б. з. б 3 ғ –
- Б. з. б 130 ж –
- Б. з. б. 55 ж –
Б. з. б. 53 ж –

Сандар сөйлейді

- Б. з. б 3 ғ - Қазіргі Иранның солтүстігінде Парфия мемлекеті пайда болды.
Б. з. б 130 ж - Сирия патшасы Парфияға қарсы жорық жасады.
Б. з. б. 55 ж – Римдік әскербасы Сирия жеріне келеді
Б. з. б. 53 ж – Римдік әскер Парфиялықтарға қарсы жорыққа шықты

Үй тапсырмасы:
89 бет.
Парфия патшалығы.

Парфия

Қызығушылықты ояту

Парыз деген ұғымды қалай
түсінесіңдер?

Мәтінмен жұмыс.

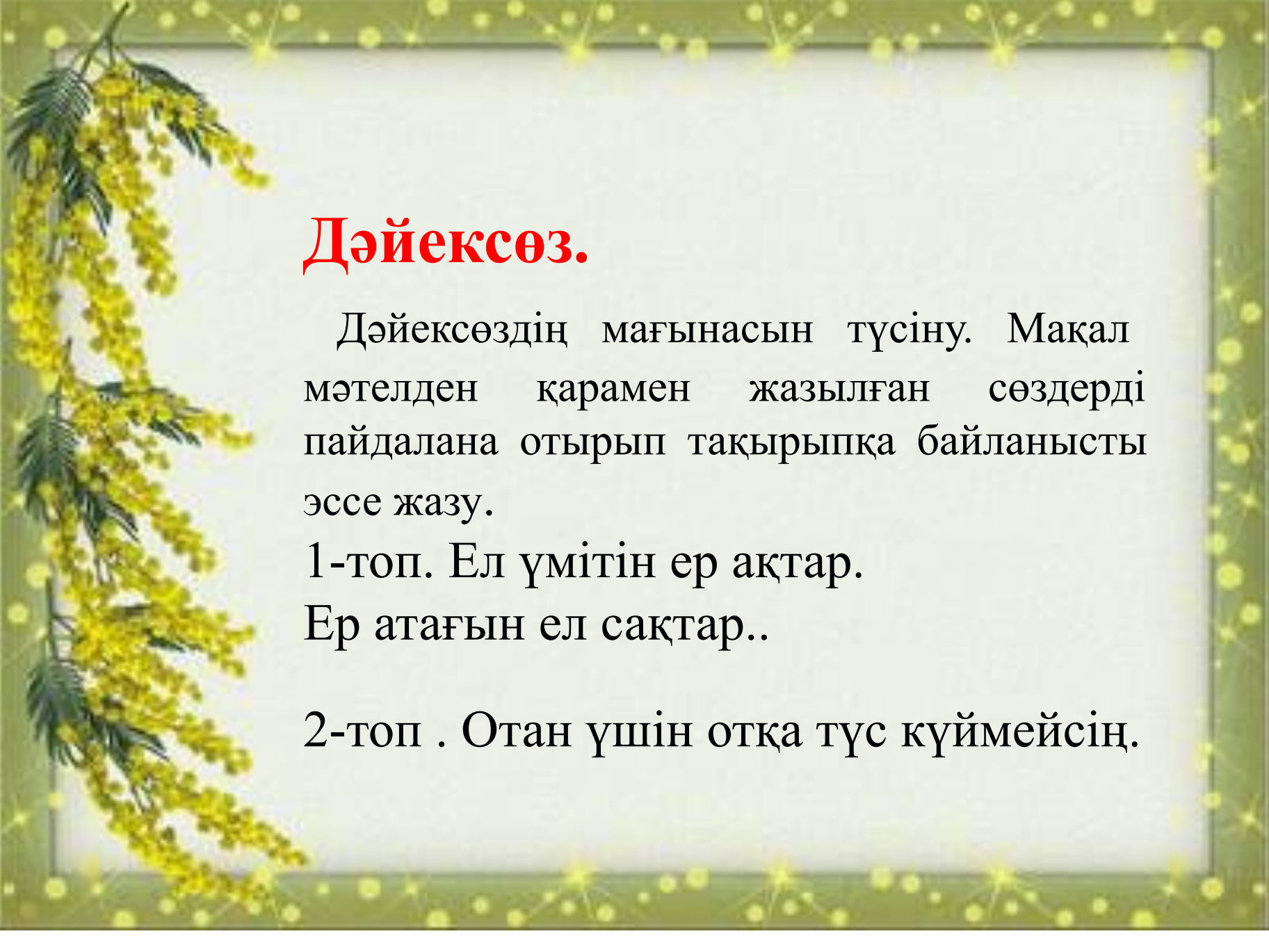
1-топ. М.Қозыбаевтың мәтінінен
«Азамат» ұғымына топтастыру
жасау.

2-топ. 5 жолды өлең.
«Азамат» ұғымы бойынша.

Миға шабуыл.

1. Мәтіннің авторының негізгі ойы қай сөйлемде деп ойлайсыңдар?

Дәйексөз.

Дәйексөздің мағынасын түсіну. Мақал мәтелден қарамен жазылған сөздерді пайдалана отырып тақырыпқа байланысты эссе жазу.

1-топ. Ел үмітін ер ақтар.
Ер атағын ел сақтар..

2-топ . Отан үшін отқа түс күймейсің.

Ашық ой.

Алма ағашы мен бала

1-топ. Балаға қандай тілек-ұсыныс айтар едің? Перзенттік парыз туралы не айтасың? Осыған ұқсас өмірден мысалдар келтіру.

2-топ. Ағашқа қандай ұсыныстар айтар едің?
Мысал арқылы түсіндіру. Ата-ана парызы туралы не айтасың?

Жағдаяттарды талдау.

1. Мұрат көптен бері қалада тұрады. Анасы «Шаңырақтың отын өшірмеймін» деп, жалғыз баласы Мұраттың айтқанына көнбей ауылда қалған. Мұрат жұмыста да отбасында да біршама жетістіктерге жетті. Дос жарандарының да, әріптестерінің де оның болашағынан үміті зор. Кенет ол қатты сырқаттанып жатқан анасы ауруханадан шығатындығы және оған үйде ұзақ күтім жасау қажеттігі туралы емдеуші дәрігерден хат алды. Мұраттан басқа қол ұшын беретін ешкім жоқ. Шешімді тез арада қабылдау керек.

Мұраттың таңдауы қандай болады деп ойлайсыңдар?

2. Сағынай мен Айсәуле мектептен бастап бір біріне ғашық болатын. Екеуіне бүкіл ел қызығып қараушы еді. Институт бітіргеннен кейін үйленбекші болып серттесіп қойған. Екеуінің де ата-анасы қарсы болмады. Міне, көптен күткен күн де алыс емес. «Сағынай Айсәуленің кезекті хатын оқи бастады». «Сағынай жаным! Хатты қалай бастарымды Білмей отырмын.. Өткенде сәл қызулап дәрігерге бардым Есіңде ме ,5-сыныпта ұзақ ауруханада жатқаным. Сол сырқатым ушыққан екен. Дәрігер: «Ауруыңыз асқынып кеткен, дер кезінде дұрыс емделмегенсіз. Енді ешқашанда нәресте сүйе алмайсыз» деп шешім шығарды. Бармаған емханам жоқ, зерттеу институтына да бардым. Бәрінің айтатыны сол. Міне, жағдай осы. Түһһ... Үстімнен ауыр жүк түскендей болды ғой. Ендігі сөз өзінде. Жауабыңды асыға күтемін.

Сағынайдың жауабы қалай болады деп ойлайсыңдар?

**Еркін
мікрофон**

**1. Кушан патшалығы қай жерде
қалыптасты?**

2. Жартылай көшпелі мал шаруашылығы қалай қалыптасты

3. Кетпенді және теселі егіншілік дегеніміз не?

4. Қола және мыс орақтар қай жерлерде табылған?

5. Самай сырға деп не үшін атаған?

6. Беғазы-Дәндібай мәдениетінің басты ерекшелігі?

7. Қола дәуірін жоспарлы
зерттеу ұашан басталды?
Әлекей Хақанұлы Марғұлан
деген кім?

